

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Ισότητας των Φύλων

Περίληψη πορίσματος

**Προβλήματα στις προϋποθέσεις και τη διαδικασία χορήγησης άδειας
ανατροφής παιδιού σε δημοσίους υπαλλήλους**

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Σταματίνα Γιαννακούρου

Ειδική Επιστήμονας: Κυριακή Λαμπροπούλου

ΙΟΥΛΙΟΣ 2010

Ο Συνήγορος του Πολίτη εξέτασε μεγάλο αριθμό καταγγελιών (αναφορών) δημοσίων υπαλλήλων σχετικά με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία χορήγησης άδειας ανατροφής παιδιού (άρθρο 53 του ν. 3528/2007). Οι αναφορές αυτές αφορούσαν κυρίως τη μη χορήγηση της εννεάμηνης άδειας ανατροφής παιδιού με αποδοχές σε πατέρες υπαλλήλους, των οποίων η σύζυγος είτε είναι ελεύθερη επαγγελματίας είτε δεν εργάζεται. Άλλα ζητήματα που τέθηκαν στον Συνήγορο του Πολίτη ήταν ενδεικτικά η άρνηση των δημοσίων υπηρεσιών να χορηγήσουν γονική άδεια σε πατέρες, επικαλούμενες υπηρεσιακούς λόγους, ο χρόνος έναρξης της άδειας, στην περίπτωση υπαλλήλου που η σύζυγός του ασκεί ελεύθερο επάγγελμα και δε δικαιούται άδεια μητρότητας, η μη δυνατότητα τμηματικής χορήγησης της εννεάμηνης άδειας, η μείωση της διάρκειάς της όταν ο υπάλληλος που διορίζεται για πρώτη φορά έχει ήδη παιδί ηλικίας μικρότερης των τεσσάρων (4) ετών.

Ο Συνήγορος του Πολίτη ολοκλήρωσε την έρευνα των υποθέσεων και κατέληξε σε συγκεκριμένες διαπιστώσεις και προτάσεις, τις οποίες απηύθυνε με [πόρισμά του](#) στον υπουργό Εσωτερικών:

- ❖ Ο αποκλεισμός του πατέρα υπάλληλου από την άδεια ανατροφής παιδιού «όταν η σύζυγός του δεν εργάζεται» συνιστά άμεση διάκριση λόγω φύλου και αντίκειται στις διατάξεις του ν. 3488/2006 για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα απασχόλησης και της εργασίας, ο οποίος εφαρμόζεται στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα. Για την αποκατάσταση της ίσης μεταχείρισης προτείνεται η αναδιατύπωση της συγκεκριμένης διάταξης (53 παρ. 3 εδ. 3 του Υ.Κ.) ώστε να είναι συμβατή με τις ρυθμίσεις του ν. 3488/2006.
- ❖ Για τους ίδιους λόγους, άμεση διάκριση λόγω φύλου συνιστά και ο περιορισμός του δικαιώματος για άδεια ανατροφής του πατέρα υπαλλήλου, για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί «η σύμβαση της συζύγου του». Ο περιορισμός αυτός, ο οποίος δεν προβλέπεται στον υπαλληλικό κώδικα αλλά εισήχθη με εγκύκλιο του υπουργείου Εσωτερικών (ΔΙΔΑΔ/Φ.51/590/οικ.14346/29.5.2008), πρέπει να εκλείψει με αναδιατύπωση του σχετικού εδαφίου της εγκυκλίου.
- ❖ Ο περιορισμός της διάρκειας της άδειας ανατροφής στην περίπτωση που ο/η σύζυγος του/της υπαλλήλου εργάζεται με καθεστώς μερικής απασχόλησης, ο οποίος εισήχθη με ερμηνευτική εγκύκλιο του υπουργείου Εσωτερικών (ΔΙΔΑΔ/Φ.51/538/12254/14.05.2007), συνιστά περιορισμό στην άσκηση του δικαιώματος, ο οποίος αποτελεί έμμεση διάκριση λόγω φύλου σε συνδυασμό και με την οικογενειακή κατάσταση. Είναι στατιστικά αποδεδειγμένο ότι μεγαλύτερος αριθμός γυναικών παρά ανδρών εργάζονται με μερική απασχόληση, με αποτέλεσμα μία εκ πρώτης όψεως ουδέτερη ρύθμιση να πλήττει κατ' αποτέλεσμα περισσότερους άνδρες-πατέρες παρά γυναίκες-μητέρες υπαλλήλους με σύζυγο με καθεστώς μερικής απασχόλησης. Για το λόγο αυτό η εν λόγω εγκύκλιος πρέπει να επαναδιατυπωθεί.
- ❖ Το υπουργείο Εσωτερικών έχει αποφανθεί μέσω εγκυκλίου (ΔΙΔΑΔ/Φ.51/590/οικ.14346/29.5.2008) ότι οι νεοδιοριζόμενοι υπάλληλοι, που κατά το διορισμό τους είχαν ήδη τέκνο κάτω των 4 ετών, δικαιούνται τμήμα της εννεάμηνης άδειας ανατροφής ίσο με το άθροισμα των ωρών που

απομένουν από την ημερομηνία του διορισμού μέχρι τη συμπλήρωση του 4ου έτους της ηλικίας του παιδιού. Ο Συνήγορος του Πολίτη προτείνει μία σύμφωνη προς το Σύνταγμα και το κοινοτικό δίκαιο ερμηνεία του άρθρου 53 παρ. 2 του υπαλληλικού κώδικα, βάσει της οποίας εφόσον ο γονέας δεν έχει κάνει χρήση του μειωμένου ωραρίου, διατηρεί ακέραιο το δικαίωμα στο σύνολο της εννεάμηνης άδειας ανατροφής παιδιού μέχρις ότου το παιδί του γίνει 4 ετών, ακόμα και αν αυτό είχε γεννηθεί πριν από το διορισμό του ως υπαλλήλου. Ανάλογη είναι η πρόταση του Συνηγόρου στην περίπτωση των υπαλλήλων οι οποίοι κατά τη γέννηση του παιδιού εργάζονταν στο Δημόσιο ή τους ΟΤΑ με συμβάσεις ορισμένου χρόνου ή έργου που εκ των υστέρων μετατράπηκαν σε συμβάσεις αορίστου χρόνου.

- ❖ Το υπουργείο Εσωτερικών έχει υιοθετήσει μέσω εγκυκλίων τη θέση ότι δεν είναι δυνατή η τμηματική χορήγηση του εννεαμήνου, το οποίο και πρέπει να εξαντλείται στο σύνολό του, καθώς λαμβάνεται για συνεχές χρονικό διάστημα μέχρι το παιδί να γίνει τεσσάρων ετών. Σε ορισμένες περιπτώσεις η ανελαστικότητα στην χορήγηση της γονικής άδειας, μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την απώλεια δικαιώματος χρήσης του εναπομείναντος διαστήματος αδειάς, όπως στην περίπτωση πατέρα υπαλλήλου που λαμβάνει άδεια ανατροφής, την οποία διακόπτει μετά τη λήξη της σύμβασης έργου ή ορισμένου χρόνου της συζύγου του. Σε κάθε περίπτωση η σύγχρονη οικονομική, κοινωνική και εργασιακή πραγματικότητα απαιτεί ευελιξία στον τρόπο άσκησης του δικαιώματος του μειωμένου ωραρίου (π.χ. δυνατότητα σώρευσης του ημερήσιου μειωμένου ωραρίου σε ένα εβδομαδιαίο ρεπό) και της εννεάμηνης γονικής άδειας (π.χ. δυνατότητα τμηματικής χορήγησης), ώστε να συνδυάζονται αποτελεσματικότερα οι εξελισσόμενες προσωπικές και οικογενειακές ανάγκες των υπαλλήλων με τις επίσης μεταβαλλόμενες υπηρεσιακές ανάγκες.
- ❖ Υφίσταται κενό στον υπαλληλικό κώδικα ως προς τον χρόνο έναρξης της γονικής άδειας ανατροφής παιδιού όταν το δικαίωμα ασκεί πατέρας υπάλληλος, του οποίου η σύζυγος είναι ελεύθερη επαγγελματίας και δε δικαιούται άδεια μητρότητας (κυοφορίας-λοχείας). Για να καλυφθεί το κενό ο Συνήγορος του Πολίτη προτείνει να προβλεφθεί με εγκύκλιο του υπουργείου Εσωτερικών ότι στην περίπτωση αυτή η εννεάμηνη άδεια δύναται να ξεκινήσει αμέσως μετά τον τοκετό και όχι μετά την παρέλευση της τρίμηνης άδειας λοχείας, την οποία λαμβάνουν μόνο οι γυναίκες υπάλληλοι.
- ❖ Τέλος, έχουν παρατηρηθεί αρκετά προβλήματα κατά τη διαδικασία χορήγησης της άδειας ανατροφής παιδιού, όπως καθυστερήσεις στην πληροφόρηση των ενδιαφερομένων από τις διευθύνσεις του υπουργείου Εσωτερικών και στη διεκπεραίωση σχετικών αιτημάτων υπαλλήλων από τις υπηρεσίες τους, άρνηση χορήγησης της άδειας λόγω υπηρεσιακών αναγκών καθώς και δυσκολίες ως προς τον υπολογισμό της άδειας όταν η μητέρα έχει κάνει ήδη χρήση σχετικών διευκολύνσεων στον ιδιωτικό τομέα. Η αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών απαιτεί καλύτερη ενημέρωση των ενδιαφερομένων για τον τρόπο άσκησης των δικαιωμάτων τους, ταχύτερη εξυπηρέτηση των αιτούντων, καθώς και τακτική ενημέρωση όλων των δημοσίων υπηρεσιών από την αρμόδια διεύθυνση του υπουργείου

Ως απάντηση στο πόρισμά του, ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε το [υπ' αριθμ. ΔΙΔΑΔ/Φ.64/627/13901/7.7.2010 έγγραφο](#) της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Στο έγγραφο αυτό διατυπώνονται γενικότερα οι θέσεις του υπουργείου για θέματα διακρίσεων λόγω φύλου στην παροχή γονικών αδειών. Ωστόσο, δεν αντιμετωπίζονται με πληρότητα τα ειδικότερα προβλήματα που ανέδειξε στο πόρισμά του ο Συνήγορος του Πολίτη, πολλά από τα οποία ανακύπτουν από τις ερμηνείες της σχετικής διάταξης του υπαλληλικού κώδικα που υιοθετεί η διοίκηση μέσω των διευκρινιστικών εγκυκλίων που εκδίδει. Ο Συνήγορος του Πολίτη επαναλαμβάνει ότι χρειάζεται περαιτέρω μελέτη των προτάσεών του για όλα τα ζητήματα που παραμένουν εκκρεμή και παραμένει στη διάθεση του υπουργείου Εσωτερικών για συνεργασία.

Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε στο: Τμήμα Επικοινωνίας
Τζαβάρα Καλλιρόη τηλ.210 7289610 κιν. 6979448887
Παραγυιός Πέτρος τηλ 210 7289625 κιν. 6977366424
Παπαγεωργοπούλου Δημητρία τηλ.210 7289604